

KYRKNYTT

Tidningen om

LIVSFRÅGOR OCH KRISTEN TRO

från Svenska kyrkan i Karlstad och Hammarö

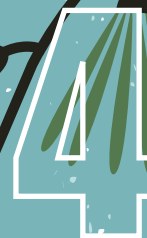
Julspecial

med kyrkornas
evenemangs-
kalender

GRÄNSER

Lysande fönster i Karlstad

HELA FÖRSAMLINGSHUSET BLIR ADVENTSKALENDER

2018

Ateisten som snart är präst

HON BLEV PRÄST EFTER MÖTE MED GUD OCH STEFAN

När Jesus la pussel blev han glad också över de bitar som inte passade in.

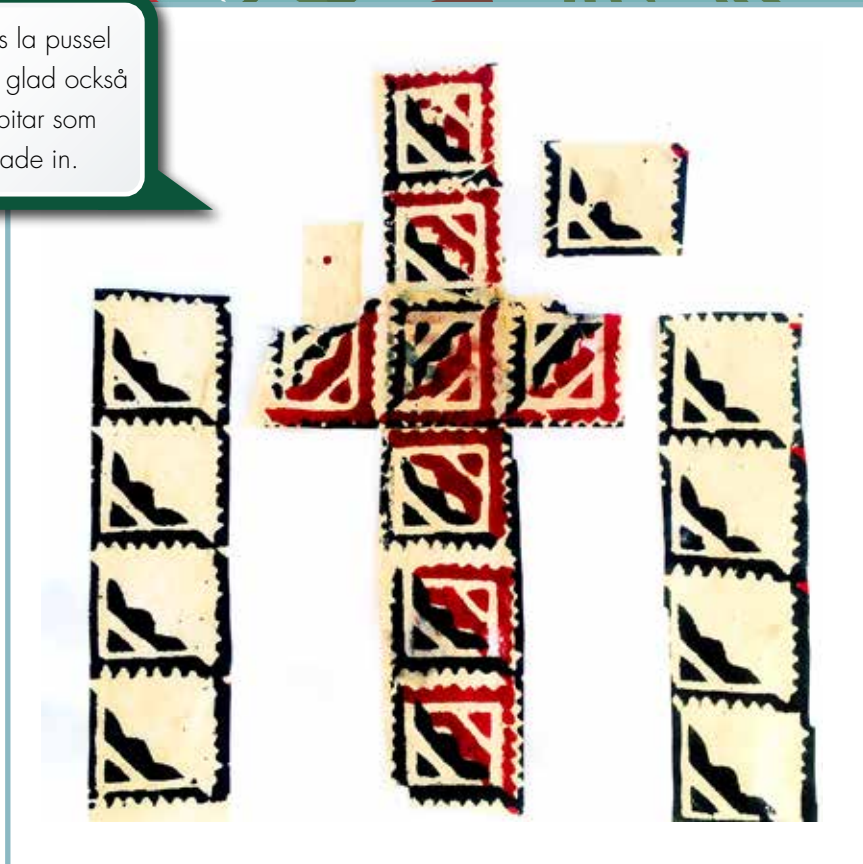

Bild: Hans Kvarnström
Följ Dagdroppar på instagram eller bloggen <http://universitetskyrkankarlstad.blogspot.com> om du vill se fler.

KRISTENDOMEN är en gränsöverskridande religion. Det blir inte minst tydligt så här i juletid då Gud väljer att bli människa i Jesus. Född av Maria, en vanlig judisk kvinna. Kloka antika filosofer slog sig för pannan över hur korkad denna tanke var. Den antike filosofen Celsus kallade kort och gott kristendomen "en religion för dumma".

Under 300 år förföljdes och förlöjligades de kristna. Men förföljelserna och förlöjligandet innebar bara att de kristna blev ännu mer framgångsrika. Just därför att det var en gränsöverskridande religion, där Gud blev människa, män inte var mer värda än kvinnor och fria inte mer värda än slavar.

I en av Nya testamentets äldsta böcker skriver Paulus: "Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus" (Galaterbrevet 3:28). Det var radikalt då, det är radikalt nu.

Men allt började i Betlehem, med ett nyfött barn i en krubba. ●

SÖREN DALEVI
biskop i Karlstads stift

Vad händer i kyrkan?

Sist i detta nummer ser du ett axplock av vad som händer i våra kyrkor tiden runt jul. Vill du få hem programmet året om kan du prenumerera på månadsbladet för Karlstads pastorat och Hammarö församling via e-post eller vanlig post.

Beställ via:

karlstads.pastorat@svenskakyrkan.se
054-14 14 00

hammaro.forsamling@svenskakyrkan.se
054-51 24 00

Bor du i Grava församling får du programmet med församlingsbladet.

Därför får du Kyrknytt

Kyrknytt betraktas som samhällsinformation och distribueras av posten till alla hushåll – på samma sätt som information från politiska partier, landsting, kommuner och andra religiösa organisationer.

Det innebär att även den som undanbett sig reklam får tidningen i brevlådan.

läs KYRKNYTT på nätet
www.svenskakyrkan.se/karlstadsstift/kyrknytt

www.svenskakyrkan.se/karlstadspastorat/kyrknytt

KYRKNYTT
Karlstads pastorat
Västra Kyrkogatan 5, 652 24 Karlstad

ansvarig utgivare och redaktör
Cecilia Hardestam 054-14 15 32
cecilia.hardestam@svenskakyrkan.se

redaktionsråd
Louise Hedberg, Marie Lundström, Greta Sjöbom,
Helena Söderqvist och Peter Pasalic Östborg

grafisk form
Maria K-Back, Whiter Shade

tryck
LÖWEX Trycksaker AB, Växjö
ISSN 2001-6212

Svenska kyrkan

Carinas idé blev SUCCÉ

SOM ETT BIBLIOTEK – fast med sport- och fritidsprylar. På Fritidsbanken kan den som vill låna utrustning och på hyllorna trängs som exempel skidor, skridskor, snowboards, hjälmar, flytvästar och mycket mer.

Allt är gratis och den som lånar betalar varken förseningsavgift eller krävs på ersättning om något skulle råka gå sönder. Artiklarna som lånas ut är skänkta av privatpersoner som rensat sina förråd på prylar som inte längre används.

Idén att skapa en Fritidsbank uppstod hos Karlstadsbon och diakonen Carina Haak när hon tidigare arbetade i Svenska kyrkans församling i Deje. Landets allra första Fritidsbank såg därför dagens ljus just i Deje 2013.

I dag finns Fritidsbanker på omkring 80 platser, från Kiruna i norr till Trelleborg i söder, och Carina har genom åren fått ta emot flera utmärkelser för sitt initiativ. ●

Hitta din närmaste Fritidsbank på www.fritidsbanken.se

Att alla får låna, att allt är gratis och oftast återbrukat är de pelare Fritidsbanken vilar på.

Vad lär vi oss av kyrkan i Tanzania?

HUR FUNGERAR KYRKANS internationella arbete i praktiken? Vad kan Svenska kyrkan lära av människor som materiellt sett äger lite men ändå har en levande och växande kyrka?

De är några frågor som Karlstads stifts Globala grupp sökte svar på när de i början av november, samtidigt med Kyrknytt's pressläggning, åkte på en utbildningsresa till Tanzania. I gruppen ingår både anställda och ideella i kyrkan, spridda över stiftet. Deras roll är att vara inspiratörer och föra kunskap och engagemang vidare ut till församlingarna.

På svenskakyrkan.se/karlstadsstift/kyrknytt finner du en berättelse från resan i ord och bilder av Marie Lundström, kommunikatör i Karlstads pastorat. ●

Lysande adventskalender mitt i sta'n

DEN SOM SÖKER lite icke-kommersiell julstämning har i år möjlighet att uppleva den lysande adventskalendern "Stjärnan" i Karlstads centrum. Varje dag från den 1:a december tänds nämligen ett av de 24 fönstren i Domkyrkans församlingshus, Västra Kyrkogatan 5, då det börjat mörkna. I fönstret illustreras det senaste avsnittet ur en nyskriven adventsberättelse.

– Att ha en lysande adventskalender i fönstren är en chans att få sprida advents- och julstämning till alla som vill ta del av den, berättar författaren Kristina Traulsen, församlingsherde i Domkyrkan.

På julafton avslutas berättelsen inne i Domkyrkan kl 11.00 under Samling vid krubban. ●

På www.svenskakyrkan.se/karlstadspastorat/stjarnan kan du läsa/lyssna på nya avsnitt av berättelsen varje dag.

Sörens nya jultradition

Har alla människor lika värde? Finns djävulen? Hur är man egentligen om man är religiös?

SOM BISKOP MÖTER SÖREN DALEVI ofta människors frågor och funderingar och varje månad skriver han en krönika i Nya Wermlands-Tidningen som berör tro- och livsfrågor på olika sätt.

Under julnattsgudstjänster och julottor i Karlstads stift delas en samling av dessa krönikor ut. För den som inte har möjlighet att komma till kyrkan går det att köpa en inbunden variant av boken i bokhandeln. ●

Svarta torsdagar för en värld utan kvinnovåld

HUR KAN MAN SYNLIGGÖRA VÅLD mot kvinnor och göra klart att våld är ett brott mot mänskliga rättigheter och en kränkning av mänsklig värdighet? Svenska kyrkans julinsamling, som pågår från första advent till trettondedag jul, fokuserar i år på de orättvisor som drabbar flickor på grund av deras kön. Du kan bidra till julinsamlingen genom att Swisha valfritt belopp till 900 12 23, eller sätta in pengar på PG 90 01 22-3, eller bankgiro 900-1223.

Parallellt pågår kampanjen *Thursdays in black – Towards a world without rape and violence*. En kampanj för en värld utan våldtäkt och våld som du stöttar genom att klä dig i svart på torsdagar. Du kan även bära en Thursdays in Black-knapp, knappar finns att hämta hos din församling eller på Karlstads pastorats expedition, Västra Kyrkogatan 5. ●

Läs mer på svenskakyrkan.se/thursdays-in-black

Puhu suomen kielellä papin kanssa?

Är du finskspråkig och önskar församlingsverksamhet på finska? Kontakta Jonatan Edlund, finskspråkig präst i Värmland, tel: 0586-688 41, e-post:

jonatan.edlund@svenskakyrkan.se

Oletko suomenkielinen ja toivotat seurakuntatoimintaa suomeksi?

Ota yhteyttä minuun, Jonatan Edlund, Värmlännin suomenkielinen pappi, puh: 0586-688 41, s-posti:

jonatan.edlund@svenskakyrkan.se

Översköld av kärlek

Ateist, journalist och reklamare.
Det var då.
Snart är Jenny Westling präst.

----- text HELENA SÖDERQVIST bild JESSICA SEGERBERG -----

Vid ett gigantiskt köksbord, täckt av teologisk kurslitteratur och gammalgrekiska anteckningar, tillbringar hon vardagarna. Kallad att bli präst, efter ett halvt liv som ateist.

Hur blev det så? Det fanns ju ingen skapare, ingen fortsättning, inget gudomligt. Jenny växte upp med akademikerföräldrar och delade deras strikt vetenskapliga syn på tillvaron. Hon stod dessutom gärna på barrikaderna och predikade sin övertygelse.

– Jag förstod inte hur någon kunde tro på Jesus.

Att inte tro var ett medvetet val. Som tonåring deltog Jenny i konfirmationsundervisning men avstod själva konfirmationen. Och på 18-årsdagen sa hon upp medlem-

skapet i Svenska kyrkan. Borgerlig vigsel och odöpta barn blev en självklar följd.

Men så hände något, för tio år sedan ungefär. Jenny var på semester i Krakow och vid ett besök i den stora katedralen, med blicken riktad mot krucifixet, fick hon ”en upplevelse av Gud”.

– Jag blev fullständigt översköld av kärlek.

Hon har svårt att sätta ord på det som hände, men det var omvälvande och starkt. Tårarna forsade, men samtidigt höll hon känslan på avstånd.

– Kunde inte ta den till mig då. Det var obegripligt och skrämmande, jag stoppade ner allt djupt i mitt medvetande.

Åren gick. Så träffade hon Stefan,

som är prästson och har växt upp med det religiösa språket.

– Han blev inte rädd. För honom var Gud inte något konstigt. Det gjorde det möjligt att prata om tro och jag började förstå att man inte måste ha alla svar.

Just insikten om att tron inte behöver bevisas var viktig. Jenny berättar om ännu ett avgörande ögonblick i sitt andliga sökande. Hon stod vid bokhyllan i vardagsrummet med en av de där gamla dammsamlade husbiblarna, de som man hittar i nästan alla hem. Pärmens insida hade en inskription – Joh 15:4 ”Bli kvar i mig så blir jag kvar i er”.

– För mig blev det svaret på alla frågor. Om jag tror, så finns Gud där. Det är inte svårare än så.

Hon fick sen veta att bibelcitatet gavs till Stefan på konfirmationen från hans pappa, kyrkoherde Westling i Köla.

– Varför kom detta till mig? Det måste finnas någon mening, att Gud vill något med det.

En okuvlig längtan efter att få lära mer och att få dela med sig hade fått fäste.

NAMN: Jenny Westling

ÅLDER: 50

BOR: Personligt i ett stort 1920-talshus på Herrhagen i Karlstad

GÖR: Studerar gammalgrekiska och tros- och livsåskådningsvetenskap, för att om tre år kunna vigas till präst

TIDIGARE YRKEN: Journalist, copywriter, egen företagare, lokalvårdare, vårdbiträde, programledare

FAMILJ: Stefan, Elof, Elmer, Joel och Abas

HÄMTAR KRAFT: I Gud och mina närmaste – samtal pågår ständigt

EN LEDIG DAG: Sover länge, läser mängder av dagstidningar och går i morgonrock

BLIR GLAD AV: Relationer, avklarade utmaningar och att plocka blommor

GÖR MIG ARG: Småsaker i vardagen, jag kan vara ganska explosiv

BEKYMTRAS AV: Ensamheten och vårt lands allt hårdare och polariserade klimat. Att människor är rädda för andra människor.

FAVORITFÄRG: Gul – som väskan, klänningen och den uppblåsbara giraffen i köket

– Det blev väldigt självklart. Jag ville bli präst. Och förkunna Guds kärlek.

Men var det inte en nästan galen tanke? Där hon stod som delägare i en framgångsrik reklambyrå med 20 anställda.

Jenny kontaktade stiftet. Hon var både välkommen och behövd som präst. Numera även godkänd. Men vägen var lång. Inte bara fem år av akademiska studier väntade, utan också att lära känna den kyrkliga organisationen och församlingslivet. Arbetsgivaren rekommenderade ett ideellt engagemang.

Jenny tog ett tydligt beslut, sålde sin del i företaget och blev student vid 47.

– Det värsta som kan hända är ju att det går åt skogen. Och hur farligt kan det vara?

För första gången i livet pluggar hon på universitet. Teologen är halvvägs. Nyfikenhet, men också en stark självkänsla, driver henne över gränser, en del ser hon knappt.

– Visst är det tufft ibland, jag kan känna mig okunnig många gånger, men det är också spännande och himla kul.

Lika oprövat var livet i församlingen. Uppdragen som kyrkvärd och förtroendevald gör kyrkan begriplig.

– Jag lär mig hela tiden. Och möter så mycket gemenskap.

Ett genuint intresse för människor och språk finns där oavsett vad Jenny ägnar sig åt.

Söndagsklockan drar mot elva. Det är prästlös musikgudstjänst i Vikenkyrkan och hon står för värdskapet tillsammans med Viola Lundberg. Psalmsiffror ska upp, liturgiska färger bytas och besökare mötas med glädje.

Dagens tema: Trons kraft. ●

INTRESSERAD

av ett jobb inom kyrkan?

Läs mer på:

[www.svenskakyrkan.se/
karlstadsstift/kyrknytt](http://www.svenskakyrkan.se/karlstadsstift/kyrknytt)

Kontakta rekryteringsadjunkt
carl.wessmark@svenskakyrkan.se
054-17 24 21 eller 0704-18 84 21

Hon har varit programledare på tv och i radio, drivit reklambyrå och jobbat i hemtjänsten. Språket, nyfikenheten och intresset för människor är Jenny Westlings röda livstråd. Snart är hon präst.

Hur lite Gud är OK?

”Vi vill ha en kyrklig ceremoni men måste den handla så mycket om Gud? Och går det att byta ut psalmerna?” Svenska kyrkan uppmantrar sina medlemmar att sätta personlig prägel på dop, vigslar och begravningar.

Men det finns gränser.

Alla gudstjänster styrs av en demokratiskt fastställd ordning. Hur vigsel, dop och begravning ska gå till framgår av kyrkohandboken, alltså den regelbok prästerna har att rätta sig efter och som de förtroendevalda i kyrkomötet (kyrkans riksdag) beslutat om.

Vissa formuleringar och böner ska finnas med vid de olika riterna, medan andra är förslag. Flera alternativ finns ofta och tillsammans med prästen väljer man det som passar bäst. Att utöka med egen musik, läsa en dikt eller på annat sätt forma gudstjänsten är alltid möjligt. Generellt sett är det lättare att lägga till än att ta bort moment.

Att till exempel inte ha några psalmer vid ett dop eller att gifta sig utan ringar går inte. Vissa symboler hör till den kristna ritualen. Det gör också Guds välsignelse och Bibelns ord.

Svenska kyrkan utan Gud är som Färjestad utan hockey. Det funkade inte. Det kristna budskapet är själva meningen med föreningen. Men det kan uttryckas på olika sätt.

Dop, vigsel och begravning i kyrklig regi utformas alltid i samråd mellan prästen och de som ska delta. Men prästen har det yttersta ansvaret. Även om hen följer ordningen i kyrkohandboken kan olika tolkningar göras om vad som får och inte får ändras. Därför kan ett nej hos en präst bli ett ja hos en annan. Om någon anmäler en präst för att inte ha följt kyrkohandboken prövas saken av domkapitlet.

För den som vill bestämma allt själv och inte ha kristna inslag i sin ceremoni finns borgerliga alternativ för namngivning, vigsel och begravning. ●

----- text HELENA SÖDERQVIST -----

Borgerlig vigsel i kyrkan? Eller en modern präst?

INGBRITT KARLSSON, administratör i Domkyrkoförsamlingen, har fått frågorna. Svaret på den första är nej. I kyrkorummet hålls kristna ceremonier som är öppna för allmänheten. Däremot kan församlingshem hyras ut till privata sammankomster av olika slag. Varje pastorat har sina egna regler.

Ingbritt, som under många år tagit emot samtal för tidsbokning av dop, vigslar och begravningar, tycker att det blivit vanligare med personliga önskemål. Ibland också rena krav. Om inte gudstjänsterna får utformas helt fritt, finns det de som vill lämna kyrkan.

– Jag försöker förklara så gott det går att vi har regler och att vissa saker måste vara med i ritualerna. Det händer att en del blir irriterade.

Ingbritt hänvisar alltid vidare till den präst som ska hålla i gudstjänsten. Mycket kan lösas genom samtal. Men hon önskar att kyrkan kunde vara tydligare med vad som gäller, för att undvika missförstånd.

Att önska en specifik präst är också vanligt, särskilt vid dop och vigslar. Det är helt okej och möter inga hinder om det är praktiskt möjligt. Men diffusa anspråk av typen ”vi vill ha en ung och modern präst” är svårare att hantera. ●

SIGGE WIDEKÄRR, KYRKOHERDE I FÄRGELANDA FÖRSAMLING

– Det är ett handboksbrott men jag förstår tanken. Människan och situationen måste stå över våra principer. Kyrkorummet tål det mesta. Det är min erfarenhet.

Sigge berättar att han varit med om att ändra vigsellöftena vid två tillfällen. Första gången handlade det om en kvinna som var svårt sjuk. Hennes löfte blev ”så länge jag lever”. I det andra fallet var det ett par som ville ha en formulering de garanterat kunde lova varandra. Det blev ”tills livet skiljer oss åt”.

– Det viktiga med äktenskapet är att man gifter sig för livet, hur löftet formuleras är inte det avgörande.

Men det hanteras nog olika beroende på vilken präst man möter, tror Sigge.

– Och det är väl bra. Tron är individuell. Den går före läran. Men jag ställer alltid frågan ”Är det självklart att det är en kyrklig akt ni vill ha?”. Det öppnar för samtal om den kristna tron. ●

JOHAN BONANDER, KYRKOHERDE FRYKSÄNDE PASTORAT

– Jag har aldrig stött på att någon vill byta ut ”tills döden skiljer oss åt”, men spontant är jag tveksam. ”Tills livet skiljer oss åt”, njaa, det blir knepigt, då måste ordet livet definieras. Är det jobbarkompisen på firmafesten som kom emellan? Eller är det mannen som misshandlar, eller ett par som bara glidit ifrån varandra?

– Vigsellöftet är stort och i den stunden tycker jag att man ska vara beredd att älska varandra resten av livet. Formuleringen ”tills döden skiljer oss åt” visar att man menar allvar, sen kan man hamna i en situation då det måste revideras. Vid en skilsmässa behövs själavårdande samtal. ●

Skilda av livet...

ATT ÄLSKA I NÖD OCH LUST är ett vigsellöfte som de flesta gifta par klarar att hålla. Men fortsättningen – tills döden skiljer oss åt – gäller bara för hälften. Vartannat äktenskap slutar i skilsmässa. Och därmed ett brott mot det löfte som en gång gavs inför Gud och församlingen.

Spelar det någon roll? Svenska kyrkan fördömer inga skilsmässor.

Att byta ut ordet döden mot livet skulle göra löftet enklare att hålla: "Att älska i nöd och lust tills livet skiljer oss åt?"

Går det att utforma vigselgudstjänstens äktenskapslöfte på det sättet, för den som så önskar? Trots att det står "tills döden skiljer oss åt" i 2018 års kyrkohandbok?

Kyrknytt har testat valfriheten och ställt frågan till fyra präster i Karlstads stift. Så här svarade de...

IDA HALLSTRÖM ÅSMAN, KYRKOHERDE I ÖSTERÅKERS PASTORAT OCH NY CHEF FÖR KARLSTADS STIFTS PASTORALA ENHET

– När det gäller ord i riter behöver man inte förstå allt. Men om någon tycker att en formulering skaver måste prästen ta det på allvar.

Så kallade pastorala hänsyn kan alltid tas. Uppstår en sådan situation är det inget avsteg från handboken att ändra, bedömer hon.

– Det står att löften kan formuleras fritt i samråd med prästen och innehålla parets vilja att älska varandra i nöd och lust tills döden skiljer dem åt. Här ges möjlighet till samtal om ordens innebörd.

Livet är inte svart eller vitt och det är inte tron heller, säger Ida och lyfter olika perspektiv.

– Orsaken till varför vi är i kyrkan är viktigast. Två människor älskar varandra och vill gifta sig. Vem har då tolkningsföreträde över riten? Är det medlemmens eller kyrkans definition som gäller? Det finns både en teologisk nivå och en användningsnivå. De som ska gifta sig kanske inte tänker som prästen. Riten kan tolkas fritt av medlemmen oavsett vad jag som präst säger. Vi måste svara på människors behov och möta dem där de är. ●

THOMAS HOLMSTRÖM, KYRKOHERDE BRÅLANDA PASTORAT

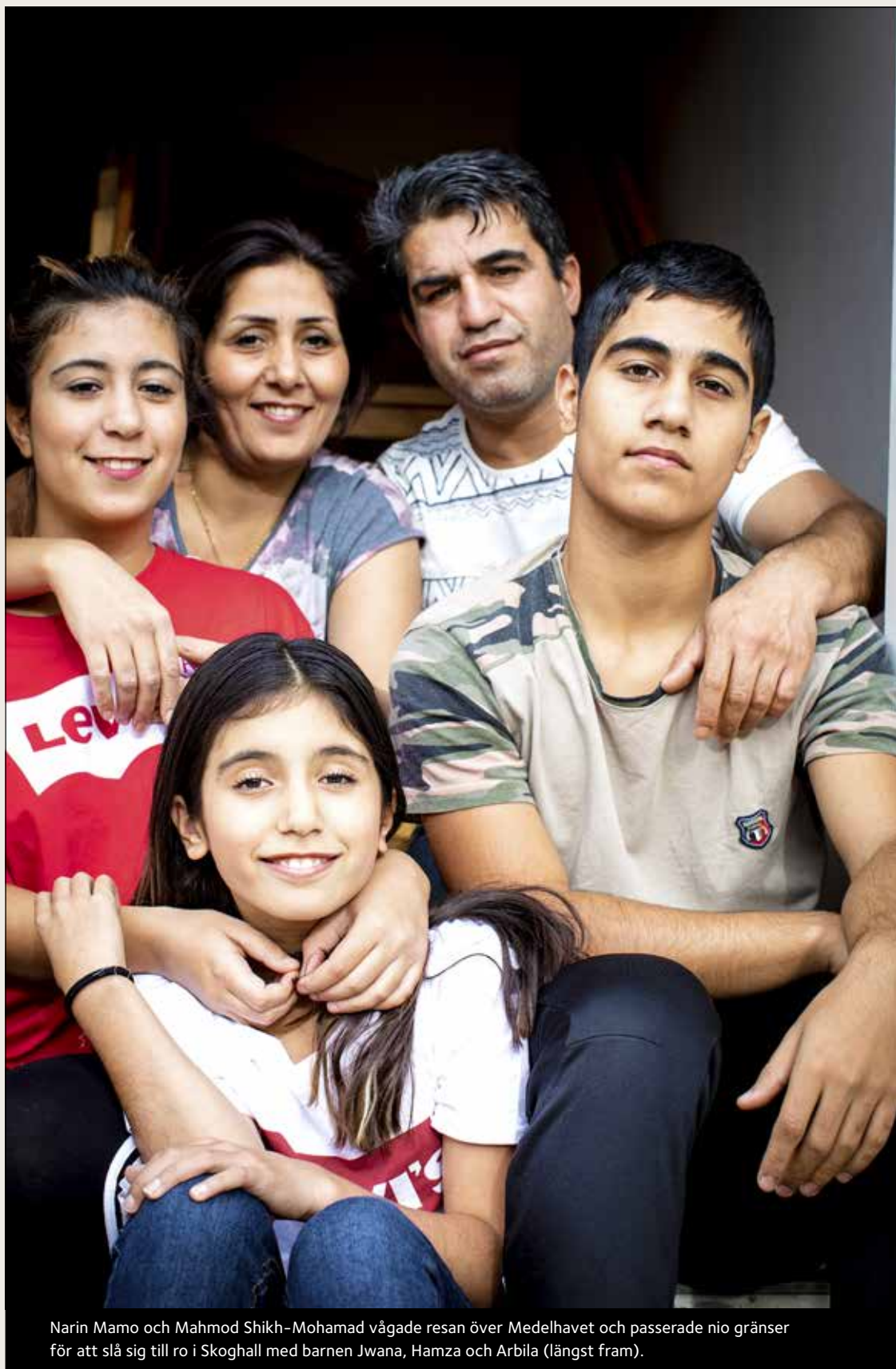
– Jag skulle inte vara med på att ändra formuleringen. Dels för att handboken inte medger det, men framför allt för att jag tror att äktenskapet är tänkt som ett livslångt förbund. Jag vet att detta ibland misslyckas. Men då bör vi hellre satsa på att stötta de par vi viger än att byta ut ord.

Thomas tycker att präster tar sig ganska stora friheter.

– Ibland känns det som att vi kör vårt eget race och det skapar osäkerhet. I vår individualistiska tid ska vi göra allt på vårt eget sätt. Jag tror också att präster kan styras av rädsla för att folk ska bli missnöjda.

Men egentligen är det inte formen utan teologin kyrkan bör slå vakt om, anser han.

– Att vi förkunnar olika budskap är ett större problem. Är Jesus enda vägen till Gud? Är han frälsare eller bara ett föredöme? Det borde vi diskutera istället. Som präst är jag inte satt att förkunna det jag tycker, utan att ge vidare kyrkans tro. ●

Narin Mamo och Mahmod Shikh-Mohamad vågade resan över Medelhavet och passerade nio gränser för att slå sig till ro i Skoghäll med barnen Jwana, Hamza och Arbila (längst fram).

Ett vardagsliv runt kaffebordet räcker långt för den som har flytt krig och förtryck.

Mobilerna är livlinan mellan det nya livet och dem som är kvar i Syrien.

Narin håller kontakten med sin mamma och övrig släkt genom bildsamtal.

Narin Mamo och Mahmod Shikh-Mohamad levde i syriska Kurdistan, ett liv där nationsgränser saknade betydelse och invånarna rörde sig fritt i regionen. För tre år sedan tvingades de passera nio gränser för att kunna bygga ett nytt liv i säkerhet.

Ett nytt liv har börjat

----- text MARGARETA JONILSON bild MARIA OBED -----

Det är fredag förmiddag och vi sitter i familjen Mamo och Shikh-Mohamads kök i Skoghall.

Om familjen hade varit kvar i sin hemstad Afrin hade Mahmud kanske varit på väg tillbaka från en tids arbete i Libanon, Narin hade haft helgstängt på sin egen frisörsalong och barnen varit lediga från skolan. De hade firat helg, men utan fredagsbön eftersom ingen i familjen är särskilt religiös av sig.

NUMERA FYLLS BÅDE Narins och Mahmuds dagar av plugg i svenska vid Tingvallagymnasiet i Karlstad, varvat med jobb på en frisörsalong för Narins del och en svetskurs för Mahmuds del. Den här dagen har de ändrat i sina scheman för att kunna ta ledigt när inte barnen Jwana 16 år, Hamza 15 år och Arbila 10 år, är hemma.

– Jag är så glad att vi kan sitta här och prata med varandra utan tolk, säger Narin en bit in i samtalet. Vi behöver inte att Arbila ska vara hemma och hjälpa oss!

Inom kort kommer Arbila, som bara var sju år när hon kom hit och har snappat svenskan så bra att hon nu pratar flytande och helt utan accent, att kunna avsluta sin roll som tolk. Bra.

För den här familjen har kommit för att stanna.

– Om kriget tog slut så skulle vi vuxna helst åka tillbaka, säger Mahmud. Men våra barn känner sig redan hemma här. Vi kan inte ta dem tillbaka till Syrien, det skulle inte vara rätt.

Narin håller med.

– Barnen har det bra här. Skolan är jättebra, de börjar få kompisar och vill inte åka tillbaka.

Det regnade inga bomber över Afrin när Narin och Mahmud be-

stämde sig för att ta sig till Europa. Läget var inte akut. Men de väpnade konflikterna närmade sig från flera håll.

– Afrin är huvudstad i den syrisk delen av Kurdistan, förklarar Narin. Själva staden har nästan 40 000 invånare och regionen Afrin har 360 000. Det är ungefär en halvtimme med bil till Aleppo, så många åker dit för att arbeta.

Det är också nära till Libanon, dit Mahmud periodvis har långpendlat och jobbat som svetsare och plattsättare några månader åt gången. Turkiet ligger ännu närmare och har varit ett kärt utflyktsmål.

Familjen har varit van vid att kunna röra sig fritt över stora ytor, och som kurder har de haft stora nätverk långt över de traditionella nationsgränserna i regionen. Men 2013, två år efter att den syriska delen av den arabiska våren slogs tillbaka med brutalt våld av Syriens härskare Bashar al Assad, hade inbördeskriget utvecklats med full kraft och Afrin var pressat från flera håll.

– Isis var på väg in, regeringstrupper också, säger Mahmud. Alla vill åt oss kurder, så senare kom också turkarna.

NARIN HÖLL EMOT I DET längsta, men när Aleppo föll gav sig familjen, inklusive Narins bror Rostam Mamo, iväg till Turkiet för att i tid komma undan det som var på väg.

– Livet i Turkiet är inte bra för oss syrier, men jag ville ändå att vi skulle stanna där, säger Narin. Jag var så rädd för havet.

Men en resa över havet blev det. Då hade familjen blivit stoppad på sin väg till Istanbul och deras förare, den betalade människosmugglaren, slagits blodigt av turk-

isk polis. Familjen sattes i förvar i en cell och skulle skickas tillbaka till Afrin.

Fast istället fick de i cellen kontakt med en ny människosmugglare som köpte loss dem och körde dem till en skogsdunge vid Medelhavets strand. Där blev de uppmanade att kliva i en alldeles för liten öppen båt, tillsammans med ett sjuttioalv andra personer.

– Vi fattade ju att det inte skulle gå, men en kvinna med automatvapen pekade på oss och sa ”Hoppa i båten eller dö!”

MOT ALLA ODDS klarade sig farkosten precis in över grekiskt vatten innan den kapsejsade och allt började flyta omkring. Alla pengar, mobiltelefoner, id-handlingar och små minnessaker försvann i havet. Några minuter innan båten försvann helt i havet kom den grekiska sjöpolisen.

– De ropade ”Baby, baby!” och letade först upp alla små barn som vi hjälptes åt att sträcka upp till dem.

Arbila, yngsta dottern, hann få i sig mängder av saltvatten i både magen och lungorna och hostade och kräktes blod i flera dagar efter räddningen.

– Vi var så rädda. Vi visste inte om hon skulle överleva.

Grekerna tog väl hand om flyktingarna. Volontärer förde de nödställda till ett uppsamlingsläger där de fick värmefiltar, mat och senare kläder.

Narin var återigen den som ville

stanna, orkade inte se framför sig hur de skulle ta sig vidare genom Europa, men Mahmud framhärjade:

– Jag ville till Sverige. Våra landsmän, kurderna, sa att Sverige var bäst. Här är demokrati och det har varit fred länge. Tyskland är också bra, men där har det varit krig.

Så de tre vuxna och de tre barnen började ömsom gå och ömsom åka tåg eller buss åtta-tio timmar per dag. Matstationer efter vägen ordnades av Röda korset och andra volontärer.

Vandringen gick från Grekland via Makedonien, Serbien, Bosnien, Kroatien, Slovenien (eller Österrike) till Tyskland och sedan över till Malmö.

– Från Malmö blev vi körda direkt till Borås där vi bodde i ett fotbollstält i tio dagar. Där fick vi äntligen duscha för första gången på en månad, vi fick mat och det var snälla människor där som lekte med barnen.

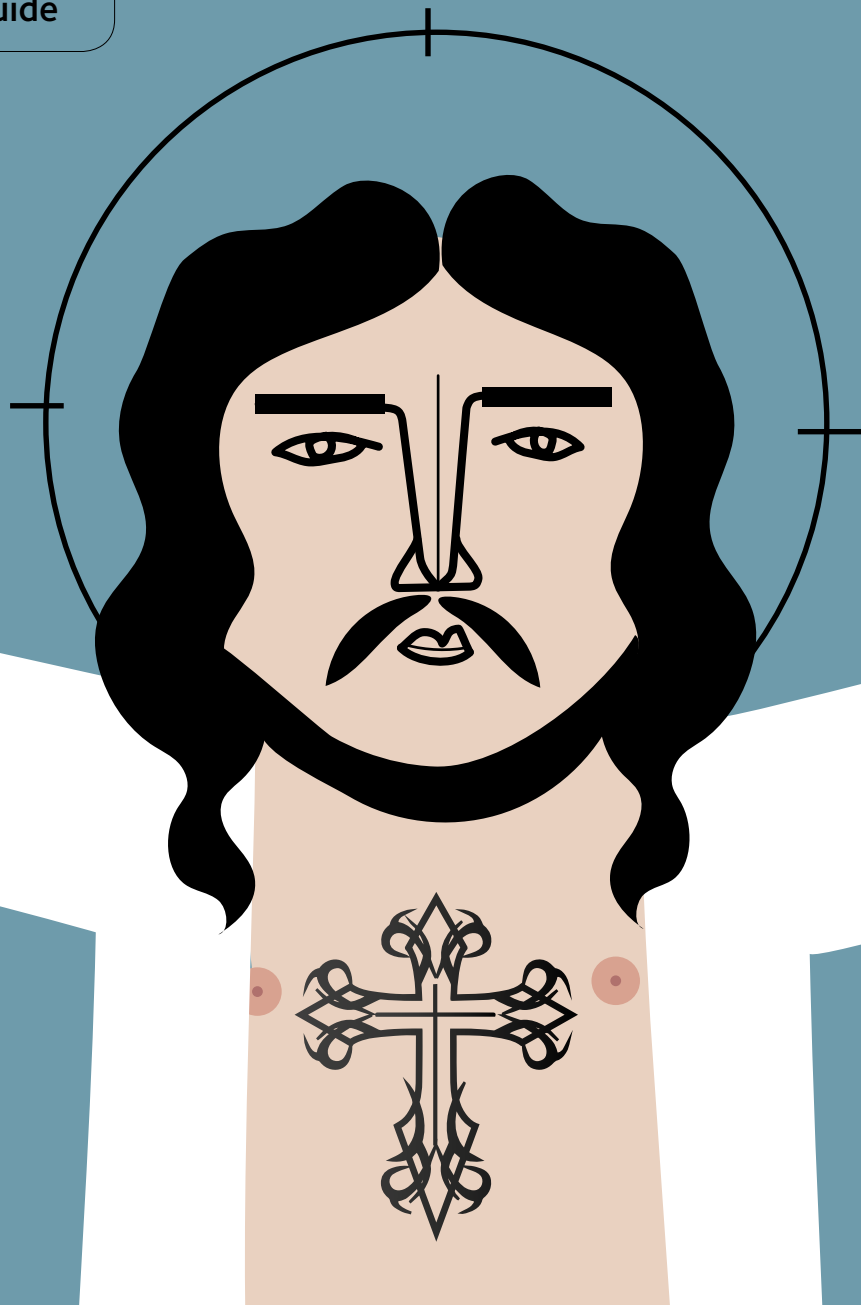
DEN 23 NOVEMBER 2015, under den mest pressade hösten sedan andra världskriget vad gäller asylsökande i Sverige, kom familjen Mamo & Shikh-Mohamad åkande med Migrationsverkets buss till Sätterstrands vandrarhem på Hammarö. Med sig hade de varsin ljusblå kasse med Migrationsverkets standardomgång med sängkläder, i övrigt bara kläderna på kroppen.

Ett nytt liv tog sin början. ●

Läs mer

Över sju miljoner syrier har flytt från sina hem. På Världskulturmuseet i Göteborg hörs deras röster året ut.

Se www.varldskulturmuseerna.se/varldskulturmuseet/aktuella-utställningar/aswat

Läs mer av biskopen på www.svenskkyrkan.se/karlstadsstift/biskopen-svarar

Vem var Jesus – egentligen?

Han växte upp och levde sitt liv i en obetydlig stad i en perifer utkant av det romerska imperiet. Han valdes aldrig till något ämbete, och skrev aldrig någon bok. Han reste aldrig mer än ett trettiotal mil från sitt eget hem.

Han retade etablissemangen, lyfte upp de små och svaga och slutade – kanske just därför – på ett kors.

När han dog, runt år 30, hade han ett 20-tal anhängare som drygt 300 år senare blivit 30 miljoner.

I dag är hans berättelse centrum i världens största religion. Vem var han?

----- text SÖREN DALEVI bild ISABELLE SÄLLSTRÖM -----

Ja, vad vet vi, egentligen, om Jesus från Nasaret? Har han överhuvudtaget existerat? Och vad vet vi i så fall om hans budskap? Det är frågor som är svårare att besvara än man vid första anblick kan tro.

Att det står mycket om Jesus i de bibliska källorna är självklart. Men de är, just därför, partiska vittnesmål. Låt oss därför börja med de källor som finns utanför Bibeln, hos romerska och judiska historiker. Vad säger de om Jesus? Påtagligt lite, tyvärr. Men det är inget att i sig vara förvånad över. För romarna var Jesus bara en i raden av patetiska och misslyckade judiska messiasgestalter, som fick smaka på döden genom att korsfästas. En nolla, knappast värd att ägna en tanke. Därför är det först när kristendomen börjar spridas som religion som Jesus omnämns.

PÅ 100-TALET skriver den romerska historikern Tacitus historien om kejsar Nero, och kring frågan om de bränder som anstiftades i Rom: "...utpekades som skyldiga en grupp av personer, avskydda för sina lasters skull, vilka folket kallade kristna. Kristus, upphovsmannen till namnet, hade lidit dödsstraffet under Tiberius regering genom dom av prokuratorn Pontius Pilatus. Den lömska vidskepelsen hölls under kontroll för en tid, bara för att bryta ut en gång till, inte bara i Judéen, hemorten för denna sjuka, utan också i själva huvudstaden, där allt avskyvärt och skamlöst i världen samlas och blir till mode."

Det intressanta här är att Tacitus omnämner Jesus, att han korsfästes under Pilatus (som för övrigt har fått fel titel av Tacitus – Pilatus var prefekt, inte prokurator).

En annan romersk källa där vi stöter på namnet Jesus är från år 112, då en guvernör vid namn Plinius skriver till kejsar Trajanus för att fråga hur han ska hantera dessa kristna, som följer en viss Jesus som de anser vara Gud. Även om det i denna källa är de kristna som står i centrum, och inte Jesus, är det för vår del intressant att Jesus nämns. Kejsar Trajanus konstaterar för övrigt, som svar på Plinius brev om de kristna, att: "De bör inte letas upp, men om de anklagas och överbevisas måste de få sitt straff".

Men det kanske starkaste historiska dokumentet kommer från den judiske historikern Josefus. Josefus skriver om Jesus och omnämner hans bror Jakob. Men han skriver också en hel del om Johannes döparen (som verkar vara den av de tre som Josefus är mest intresserad av). Josefus omnämner Jesus i en lista över de oroligheter som störde de judiska förbindelserna med Rom under Pilatus tid som guvernör (år 26-36). Josefus skriver: "Pilatus

som hade hört beskyllningar mot honom från män med högt anseende hos oss...dömde honom till att korsfästas."

Utanför Bibeln är detta några av de främsta källorna kring Jesus. Det säger inte speciellt mycket om hans budskap (ingenting, för att vara ärlig) men är tillräckligt med belägg för att vi med säkerhet ska kunna säga att han existerat. För att komma närmare hans budskap har vi dock inga andra källor att tillgå än de skrifter som finns i Nya testamentet och då främst de fyra evangelierna: Matteus, Markus, Lukas och Johannes.

OM DET ÄR NÅGOT som en noggrann läsning av speciellt de tre första evangelierna visar, så är det att Jesus på ett verklighetsnära sätt skildras som en jude av sin tid.

Hans föräldrar var av allt att döma fattiga, fromma judar. Att de var fattiga förstår vi av Lukas, där det berättas att hans föräldrar offerade två duvor i templet efter att Jesus fötts. Rika judar hade gett mer exklusiva offer än två billiga duvor, till exempel ett lamm och en duva. Att de var fromma förstår vi av det faktum att de vallfärdade till templet i Jerusalem för att göra detta offer. De hade annars kunnat göra denna akt hemma i Nasaret.

Föräldrarna gav honom namnet Jesus, kanske för att namnet Jesus på den tiden användes ställföreträdande för Mose. Namn som Mose, Aron, David och Salomo var nämligen tabu att ge till ett barn. Dessa namna tillhörde hjältarna i forntiden, och inga andra.

Jesus växte upp, och var enligt traditionen snickare. Snickarna ansågs på den här tiden vara lärda män, och när man dryftade svåra frågor brukade man säga: "Finns här någon snickare, eller son till en snickare, som kan lösa problemet åt oss?" När han börjar sin offentliga verksamhet kallas han ofta vid tilltalsnamnet "Rabbi". Rabbi användes vid denna tid fram-

förallt för kännare av och lärare i den judiska läran Toran.

Men vilket var den judiske Jesus budskap? Vad förkunnade han? "Tiden är inne, Guds rike är nära. Omvänd er och tro på budskapet." (Markus, 1:15)

Detta är något av det första Jesus säger i Markus evangelium, och många forskare menar att vi här har en sammanfattning av det som Jesus stod för. Ordet "omvändelse" kan också översättas "tänk annorlunda!". Översätter vi det så kan Jesus budskap ha varit: Bryt med systemet! Följ inte strömmen! Tänk annorlunda! Jesus skulle nog hålla med Bono, sångare i U2, när han säger: "Om du är kristen och inte rebell, så är du en ganska utslätad människa." Eller som Martin Luther konstaterade redan 1517: "Kristus går alltid mot strömmen".

SÅ HÄR I JULETIDER är det ju annars lätt att tänka på Jesus som det lilla söta barnet i julkrubban, med en helgongloria över huvudet. Det är svårare att ta till sig den judiske rebellen, som rensar templet från krämare, som ber det religiösa etablissemangen dra dit pepparn växer, och som varhelst han rörde sig knappast lämnade någon människa oberörd.

Typiskt för hans sätt att förkunna verkar vara de så kallade liknelserna, av vilka många är bevarade i evangelierna. I liknelser som den barmhärtige samariern eller den förlorade sonen anar vi en genialisk och duktig berättare. Påtagligt är att Jesus aldrig förklarar sina liknelser. Han verkar lite på att lyssnaren själv kan tolka och ta till sig berättelserna på det sätt som passar lyssnaren bäst.

Kanske kan vi rentav i dessa berättelser hitta ideal att leva efter?

En sak är i alla fall säker: det är texter som talat till människor i snart 2000 år. Och att på Jesus död följde uppståndelse. ●

Fem läsvärda texter om Jesus

- **Julevangeliet**
Lukas kapitel 2, vers 1–21
- **Jesus och äktenskapsbryterskan**
Johannes kapitel 7, vers 58 –
kapitel 8, vers 11
- **Den barmhärtige samariern**
Lukas kapitel 10, vers 25–37
- **Liknelsen om den förlorade sonen**
Lukas kapitel 15, vers 11–32
- **Den gyllene regeln**
Matteus kapitel 7, vers 12

▼ Klara Patzauer, aktiv i nätverket Världen i Värmland, efterlyser fler frivilliga familjehem.

▲ När det såg som mörkast ut hittade Gunnel Andersson i röda byxor och Kerstin Johannesson i vit jacka nya lägenheter till killarna i Sunne.

◀ Nya gymnasielagen ger många ensamkommande nytt hopp.

– Men ibland känns det rätt hopplöst. Caroline lämnar över en akutlista till volontären och kommunpolitikern, M, Kerstin Johannesson.

Där finns 34 namn på unga som inte har boende ordnat mer än på sin höjd tillfälligt.

– Vi måste kartlägga behovet, säger Kerstin innan hon börjar gå runt och pricka av: Har du någonstans att bo? Och du?

Ali Madad svarar.

– Jag har en familj men jag måste hitta en ny. Min familj har redan tre killar och egentligen inte plats för mig.

Han har sökt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen och vill stanna i Sunne. Men ögonen är sorgsna. Maria Jakobsson, som han bor hos, säger att hon ”bara” har plats för tre.

– Nu hade jag fyra, en fick jag skicka till pappa. Men jag kan inte ha mer än tre i längden, säger hon.

Vid ett annat bord sitter Maivan Rahmani och Omid Heidari som blir helt hemlösa på fredag när Selma stänger.

De får veta att bara några dagar återstår av ansökningstiden till nya gymnasielagen.

– Nu söker ni det första ni gör i morgon bitti! Ni måste gå till skolan och ni måste be om hjälp med att söka. Det här är jätteviktigt, inskräpper Caroline. Och fortsätter:

– Vi vill hjälpa er, men Sunne är inte stort. Jag vill vara ärlig mot er och just nu har vi ingen bra lösning.

9 452 FLYKTINGAR LEVER UTAN STÖD I SVERIGE

9 452 asylsökande var den 15 oktober 2018 utan såväl boende hos Migrationsverket som dagarsättning. Av dem var 4 298 afghanska medborgare. I siffran ingår personer som under 2017 och 2018 har avvikit/är eftersökta, är inskrivna hos Migrationsverket, är utskrivna utan uppehållstillstånd med eller utan svensk adress, samt övriga, däribland unga som sökt uppehållstillstånd enligt den nya gymnasielagen.

Källa: Migrationsverkets presstjänst

Det har varit lättare att samla in pengar för att betala hyra där pojkarna kan bo, än att hitta fadderhem.

Det är då Gunnel Andersson kommer in i rummet och ser lite hemlighetsfull ut.

– Precis nu kom det nog in en lägenhet som tre, fyra, fem kan bo i. Men vänta, det är inte riktigt klart än.

Killarna förstår inte riktigt vad som händer. Efter ett litet tag öppnas dörren igen.

– Nu är det fixat! Ni kan flytta in på måndag, säger Gunnel och ser glädjestrålade ut.

Strax efteråt kommer Kerstin Johannesson och berättar att två killar får bo kvar gratis i en annan lägenhet som inte gått att hyra ut.

På tre minuter har volontärerna i Sunne ordnat bostad till sex hemlösa.

– Det är nästan så jag ryser, säger Gunnel. Det kommer snart att visa sig att det fort-

farande fattas boenden. Men kvällens akutlista är avklarad.

I taktiksnacket efteråt betonar flera volontärer nyttan av ihärdigt samverkansarbete, det där som brukar kallas att samla alla goda krafter för att göra något bra.

På Svenska kyrkans stiftskansli i Karlstad berättar Ingrid Kåwe att många församlingar är med i liknande samverkansgrupper runt om i stiftet.

Det är svårare att få en bild av hur många frivilliga familjehem det finns eller hur många ensamkommande som behöver hjälp.

– Frivilliga familjehem har funnits sedan länge på många platser, som Kristinehamn, Arvika, Hammarö, Karlstad och Torsby säger Ingrid.

Karlstads pastorat uppmanar på sin hemsida fler att öppna sina hem och ingår dessutom i nystartade nätverket Världen i Värmland med 1 100 medlemmar på Facebook.

KLARA PATZAUER, gymnasielärare på Tingvalla i Karlstad och en av de drivande i nätverket, fick för ett år sedan hand om en kille som bodde ute. Nu bor han och två kompisar i familjens källare. Att sätta upp tält på stan och öppna en dialog med kommunerna har gett resultat.

– Men vi behöver verkligen fler frivilliga familjehem i hela länet. Killarna behöver också stödfamiljer som kan gå in vid behov, berättar Klara. ●

Uppdraget som multireligiös guide har gett Ulrica Fransson en tydlighet och fördjupning i den kristna tro. "Att lära mer om hur andra tror och gör bidrar till reflektion kring hur jag själv lever min tro." Här visar hon Anna Brokvist hur man kan bära sjal.

Multireligiös guide i landet lagom

Mångfalden av religioner, traditioner och ceremonier är olika sätt att uttrycka människors behov av att se tillvaron i ett större sammanhang och hantera det stora mysteriet varför vi finns till. Och ju mer vi vet om varandra och varandras religioner, desto lättare uppstår respekt och tolerans.

----- text CECILIA HARDESTAM bild OLLE HALLSTRÖM -----

Det menar Ulrica Fransson, som parallellt med jobbet som pedagogisk ledare vid Svenska kyrkan i Hagfors också verkar som multireligiös guide.

– Människors olika trosuppfattningar avspeglar sig i och ger olika avtryck i vardagen. Det handlar om saker som vad man äter, hur man klär sig, hur man lever sitt andliga liv och hur man vill bli behandlad efter döden.

Då alltfler fler människor med andra livs-åskådningar och religioner bor och lever i vårt land behöver vi därför förstå hur tro kan ta sig uttryck. Något vi generellt sätt är rätt okun- niga om.

Visste du till exempel att det finns flera ka- lendarer parallellt med vår och att man under ett år faktiskt kan fira tiotalet nyår?

– Det är viktigt och roligt att känna till och respektera att människor har andra helgdagar som är lika viktiga för dem som påsk och jul är för kristna. De vill kanske ta ledigt för ljus- högtiden Diwali i november eller det kurdiska nyåret Newroz vid vårdagjämningen istället för julafton, till exempel.

Det är för att bidra till kunskap liknande den- na som nätverket med multireligiösa guider finns. Till sin hjälp har varje guide en 18 kilo tung resväska fylld av ett fyrverkeri av religiösa föremål från våra sex stora världsreligioner: kristendom, islam, buddism, hinduism, juden- dom och sikhism. Dessutom ger man varje år ut en multireligiös almanacka där man kan läsa om traditioner, mat och festligheter som kopplas till de olika dagarna.

När Ulrica är ute och berättar och visar de oli- ka föremålen i väskan: heliga böcker, radband, bönematta med inbyggd kompass, rökelse, sjalar och ikoner lockas åhörarna in i en värld av trosföreställningar, ritualer, sedvänjor och heliga platser.

– Sjalen är något många vill prata om och har synpunkter på. Det beror nog på att vi inte bara ser en sjal utan ofta lägger in en föreställning om kvinnoförtryck, medan det för de troende handlar om en religiös tradition.

Här avspeglas också vår rädsla: När vi inte förstår varför människor gör på ena eller andra sättet känner vi främlingskap.

– Vi ser oss ju också lätt som landet lagom och bortser från att det är vi som gått extremt långt i att separera religion och samhälle. Men även vi är styrda av religiösa traditioner, tänk bara på alla lysande adventsstjärnor i våra fönster. De symboliserar ju Betlehemsstjärnan, den stjärna som visade vägen för de tre vise männen till det nyfödda Jesusbarnet. ●

VILL DU KÖPA EN MULTIRELIGIÖS ALMANACKA FÖR ÅR 2019?

Sök på nätet eller be din bokhandel att ta hem.

VILL DU ANLITA EN MULTIRELIGIÖS GUIDE?

Vänd dig till Sensus studieförbund, tel 054-13 71 00.

En busstur med fyra stopp visar på ett par timmar några av Karlstads moskéer, tempel och kyrkor.
– Det mångreligiösa samhälle vissa längtar efter och andra är rädda för är redan här! Och det utan att Karlstad går under, säger prästen Hans Kvarnström.

Bussturen där tro möter tro

----- text & bild CECILIA HARDESTAM -----

Som ansvarig för Karlstads stifts arbete med religionsdialog och en av samordnarna för nätverket ”Tro möter tro i Karlstad så att solen kan lysa klarare” fungerar han som religionsbussens guide.

Efter en provtur i våras är det nu dags för en ytterligare guidning den 8 december.

En guidning som, liksom förra gången, sker i samverkan med Karlstads kommun, Landstinget i Värmland och polisen.

– Vi trossamfund samverkar på olika sätt och gör turen för att visa att integration också har att göra med tro, religion och existentiella frågor.

I våras rullade den så gott som fullsatta bussen först till Domkyrkan, därefter via den judiska kyrkogården på Rud till Shia- och Sunnimoskéerna på Kronoparken. Som avslutning bjöds fika i buddhisttemplet Buddharama tempel på Kvarnberget.

Netnapha Bunming som tillsammans med munken Pra Tanong välkomnade in i lokalen berättade att templet är en mötesplats för att byta erfarenheter och bringa harmoni och balans i livet. Munkarna har sina platser bredvid altaret och dit går den troende för att få höra Buddhas ord och lära.

Under varje stopp bidrog frågestunder till att gränserna mellan gäster och värd löstes upp och det blev möjligt att ställa de där frågorna som många kanske tänker på men inte vågar uttala, konstaterar Rauf Ahmadi från Islamiska kulturföreningen.

– När ni var hos oss i Sunnimoskén fick jag frågan om hur det går till när vi ber och då berättade och visade vi. Det var bra för jag märker att det är något många funderar på.

Frågan ledde senare över till reflektioner kring kulturella olikheter. På de allra flesta arbetsplatser är det ok att ta en rök- eller fikapaus medan det är inte många anställda som möter förståelse om de vill ta fem minuter för att be.

Som troende svensk berättade Kikki Lund från Korskyrkan att hon emellanåt också upplever oförståelse.

– De flesta svenskar tar för givet att man inte kan tro på Gud. Och det är sällan man ens snuddar vid sådana frågor, vilket jag tycker är synd.

Samtidigt är de allra flesta människor i världen fortfarande religiöst förankrade på något sätt, betonar Hans Kvarnström:

– Och i vår vardag möter vi oftare än vi tror människor från olika religiösa traditioner. Religion är ett viktigt inslag i ett demokratiskt samhälle och går vi inte i dialog och möter varandra är det lätt att bli rädd för det man inte förstår.

Religionsbussen är ett sätt att bidra till sådan mötesplats. ●

VILL DU TA EN TUR MED RELIGIONSBUSSEN?

Lördag 8 december avgår en tur kl 13.00 från Bibliotekshuset i Karlstad.
Anmäl dig senast 7 december kl 12.00 via karlstadskommun@karlstad.se eller 054-540 00 00, alternativt genom att besöka och anmäla dig på Kontaktcenter i bibliotekshuset. Först till kvarn gäller. Mer info karlstad.se/religionsbussen

Krigets Afghanistan. Bröllopet med mannen som nu är död. I broderiet Flyktingtapeten berättar kvinnor med hjälp av nål och tråd om sina upplevelser.

Den osäkra flykten över Medelhavet har satt djupa spår hos alla som varit med om den.

Sjödjuren gråter när de ser treåriga Alan Kurdi liggande död på stranden, förklarar Shiba Mohseni sitt broderi. Fotografiet av pojken fick många att öppna sina hjärtan.

Bygden som minns med brodyr

De vandrade över bergen, åkte gummiflotte över Medelhavet och kröp under Europas taggtrådsstängsel. I Dalby kyrka hänger bonaden som berättar. Och en dryg mil norrut sitter kvinnorna som broderade berättelsen. ◊----- text & bild BÖRGE NILSSON/TEXTRA -----◊

Många försvann längs vägen under flykten.
– Alla tänker på det. På hur rädda vi var, på hur hemskt vi hade det och på hur mycket vi har gråtit, säger Shiba Mohseni.

Hon har skapat bilder med nål och tråd, bilder att minnas. Som broderiet där havets vilda djur gråter när de ser den döde pojken Alan Kurdi där han ligger på stranden. Eller bilden på kvinnan på stranden. Hon som väntar på sitt barn som fortfarande är på väg upp ur vattnet.

Kvinnan är Shiba. Runt hennes fötter ligger flytvästar från dem som kommit i land.

– Att brodera det hemska gör att det känns bättre, säger hon.

De började den 24 november 2016, exakt ett år efter att Sverige dramatiskt stramat åt sin flyktingpolitik, och de höll på hela 2017. Totalt har kvinnor av 15 olika nationaliteter lagt ner 1 530 timmar i integrationsprojektet Vägen hit.

Sedan januari i år övar de istället på svenska språket. Broderandet har de fortsatt med på egen hand, särskilt de afghanska kvinnorna som nu dominerar gruppen.

Kyrkoherde Birgitta Halvarsson, som kom med idén, är inte förvånad.

– Det visade sig att många hade jobbat med sömnad, men det visste ju inte vi när vi satte igång det här.

Flyktingtapeten bygger på lokal tradition. På 1990-talet sydde arbetslösa kvinnor i Övre Klarälvsdalen den fyrtio meter långa Pilgrimstape-

ten som ett arbetsmarknadsprojekt. Den berättar också om besökare på vandring. På medeltiden följde pilgrimer från kontinenten älven upp till helgedomen i Nidaros, dagens Trondheim. De var också långväga, fattiga och många.

– Sen var det finnarna som kom för att hitta mark att odla. Och när det kom 120 flyktingar till Höljes, där det bor 150, så tyckte jag att det här får inte glömmas bort, det måste dokumenteras, säger Birgitta Halvarsson.

INGEN VÅGAR HOPPAS att sömmerskorna runt bordet ska bli bofasta här. Men de 2 950 fastboende i Övre Älvdals församling blir kvar och de får genom Flyktingtapeten en ny händelse att minnas.

– Vi har alltid kommit och gått. När det var nödår och vi inte kunde försörja oss på annat sätt så reste vi till Amerika. Det är samma sak nu, säger Birgitta Halvarsson och fortsätter:

– Men jag hoppas också att det ska kunna skapa en stolthet i bygden över att vi var många som försökte göra något. Och om det händer en liknande katastrof igen, så vet vi att vi fixar det. ●

**LÄS
MER**

Fler bilder och en längre variant av texten finns på:
www.svenskakyrkan.se/karlstadsstift/kyrknytt

Det lokala för det globala

2 december kl 18.00

medverkar **Charity Resian** i adventsgudstjänsten i Skoghalls kyrka.

Läs hennes historia på

www.svenskakyrkan.se/stockholmsstift/charity-vagrade-konsstympas-blev-forebild-for-tusentals-unga

Ge en gåva så att flickor kan växa upp i en rättvis värld

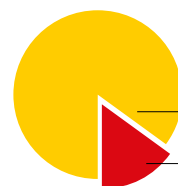
Swisha valfritt belopp till 9001 223
PG 90 01 22-3 BG 900-1223

OM ...

... Svenska kyrkans internationella arbete

Arbetar för alla människors rätt till mat, försörjning, trygghet, utbildning, hälsa och tro. Läs mer på:

svenskakyrkan.se/internationelltarbete

Så fördelas pengarna

85% verksamhet

15% administration

Globala gruppen på Hammarö är motorn i församlingens internationella arbete. Elisabeth Osbeck, Maria Hallén och Agneta Gottlow Pettersson bevakar globala frågor, engagerar, inspirerar, informerar och påverkar för att bidra till en bättre värld.

----- text & bild CECILIA HARDESTAM -----

För alla tre är det internationella arbetet en helt naturlig del i det kristna engagemanget.

– Men vårt sätt att arbeta har förändrats genom åren, berättar Elisabeth. Då vi startade gruppen i början av 70-talet handlade det om att samla in pengar till dåvarande Lutherhjälpen, Svenska kyrkans mission och Sjömanskyrkan. Sedan många år stöttar vi även missionären Ulf Ekängen i Tanzania.

Numer handlar det mest om att verka lokalt det vill säga att arbeta både globalt och lokalt.

Gruppen har som exempel varit en stark pådrivande faktor i arbete med rättvis handel och Fairtrade.

– Vi har ett gott samarbete med vår omgivning, vilket bidragit till att både vår församling och vår kommun sedan många år är diplomerade som *Kyrka för Fairtrade* respektive *Fairtrade City*, konstaterar Maria.

För kommunens del innebär det bland annat etisk upphandling och att ha ett tillräckligt utbud av etiskt märkta produkter i affärer och på arbetsplatser. För församlingens del om att konsumera Fairtrade-märkt kaffe, te och andra produkter samt att engagera sig i kampanjer och sprida information.

– Många i församlingen är utbildade Fairtrade-ambassadörer och vi har en Fairtrade-kiosk där vi säljer choklad, marmelad, torkad frukt och nötter, smycken, konsthantverk, färgglada leksaker med mera, berättar Agneta.

Gruppen har dessutom bidragit till att församlingen tidigt miljödiplomerades. En stor del av arbetet handlar kort sagt om att medvetandegöra omgivningen – att nå fram till barngrupperna, i konfirmandundervisningen, vid kyrkkaffet och andra

av församlingens verksamheter. Under hösten visades som exempel broderierna från integrationsprojektet Vägen hit (se artikel intill).

– Nu hoppas att våra nysvenskar här vill göra något liknande, kanske även i foto och måleri!

Och då julkampanjen #enflickaärfödd inleddes den 2 december blir det ett föredrag med masaflickan Charity Resian från Kenya om könsstämpning.

– Ingen flicka ska hotas, utnyttjas eller kränkas. För varje barn är skapad till Guds avbild och har samma värde – oavsett kön! ●

Elisabeth Osbeck, Maria Hallén och Agneta Gottlow Pettersson drar i dagarna igång arbetet med årets julkampanj. En insamling som pågår till sista januari och lyfter de orättvisor och övergrepp som en flicka drabbas av bara för att hon är flicka.

Ett fastighetsregister för alla församlingars byggnader ska vara klart den 1 januari, det bestämde kyrkomötet för några år sedan. Att ha rätt lokaler och lagom kostnader har blivit en mycket viktig fråga i Svenska kyrkan.

"Domkyrkan på Dal" i Högsäter är 53 meter hög. Vid invigningen 1902 fanns plats för 700 av de 3 000 invånarna. I dag känns den stor och dyr för de cirka 1 200 invånarna.

14 kyrkor eller 1?

----- text ULRİK SCHELLER -----

Församlingarna i Karlstads stift äger 973 byggnationer: kyrkor, hus, murar, klockstaplar, jordkällare med mera. Med hjälp av stiftskansliet har nu församlingarna genom den nya registret bra koll på vad de rör om. De som har mest att sköta är:

- Säffle pastorat med ansvar för 13 kyrkor och ett kapell bland sina 80 byggnader.
- Arvika pastorat med 10 kyrkor, 2 kapell och totalt 65 byggnader att sköta om.
- Stiftsstadens Karlstad med 12 kyrkor och totalt 58 byggnader.

Tre av stiftets pastorat har bara en kyrka vardera:

- Frändefors med 6 byggnader att vårda.
- Lysvik med 7 byggnader att underhålla.
- Grava med 9 byggnader att ta hand om.

IHAMMARÖ PASTORAT med två ganska små kyrkor och 12 000 medlemmar blir årskostnaden för underhåll av kyrkorna långt under 100 kronor per medlem. I Högsäters pastorat med 2 000 medlemmar och fem kyrkor, bland annat den mäktiga "Domkyrkan på Dal" blir årskostnaden för kyrkunderhållet närmare 1 200 kronor per medlem. Även om kyrkan

har ett utjämningsystem som gynnar de mindre församlingarna blir kostnaderna för att hålla kyrkor och andra lokaler på många håll väldigt kännbara.

Nu ska församlingarna upprätta underhålls- och lokalförsörjningsplaner. Det gäller att ha de lokaler som framtidens verksamhet inom församlingarna behöver! Många kyrkor och församlingshem, som en gång låg perfekt till och fungerade bra känns nu centrala eller olämpliga.

TRADITIONELLA KYRKORUM är bra för gudstjänster, men i dag är kyrkan så mycket mer. Kanske behövs i framtiden helt andra typer av lokaler än dagens?

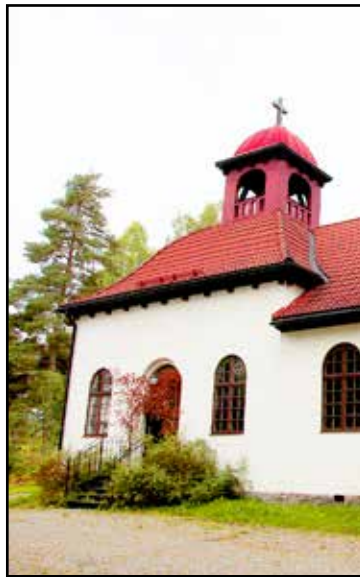
Förr fanns som exempel en prästgård i varje församling. Ursprungligen var prästgården med jordbruksmark grunden i prästernas försörjning och en församling fick vanligen inte bildas om inte någon skänkt mark och hus till en prästgård.

Eftersom många församlingar på landsbygden slagits ihop när befolkning och medlemsantal minskat har de flesta prästgårdar sålts av. Dessutom vill dagens präster och deras familjer välja bostad själva.

I dag äger de numera 85 församlingarna i vårt stift totalt bara 14 prästgårdar. ●

Både Hammarö och Skoghalls kyrka ligger nära stora bostadsområden. Med 250 respektive 300 sittplatser är de ofta lagom i en församling med 16 000 invånare.

Edane kapell såldes i år som bostad.

Färre kyrkor

ANTALET KYRKOR i stiftet minskar. Långsamt. Någon ny kyrka har inte tillkommit sedan 1993 när Rudskyrkan i Karlstad invigdes. I år såldes Edane kapell öster om Arvika och Nygårdskyrkan i Åmål ska byta skepnad till begravningskapell utan de kristna symbolerna.

Säffle pastorat förbereder i sin tur Millesviks kyrka för att kunna ge den till Svenska kyrkans nationella nivå, medan Huggenäs kyrka skänks till en ideell förening.

I Karlstads pastorat har kyrkofullmäktige nyss beslutat att stadsdelskyrkorna på Rud och Herrhagen ska avvecklas inom något år.

I dag finns 171 kyrkor i stiftet. Av dem är 152 ”k-märkta” för att både exteriör och interiör ska bevaras. Ska något ändras krävs tillstånd från Länsstyrelsen. De flesta ligger också i anslutning till begravningsplatser, vilket gör det nästan omöjligt att sälja dem.

Staten skjuter till pengar till underhållet av kyrkoantikvariskt värdefulla kyrkor. 18 miljoner kronor för 2019 räcker till ungefär en fjärdedel av stiftets kyrkounderhåll.

– Kyrkorna är i och för sig i bättre skick än de varit, men vi får kanske sänka ambitionerna i framtiden, säger stiftetsingenjör Eva Hedenskog. Det ser inte så ljusst ut om vi inte får mer pengar från staten. ●

Kyrkliga bin?

SOCKENGRÄNSERNA var länge viktiga för människorna i Sverige. De styrde var en betalade sitt tionde (= skatt), döptes och begravdes. Nu vet många inte ens vilken församling de tillhör. Men för bin gäller fortfarande församlingsgränserna. Biodlare måste nämligen registrera i vilken församling bina bor. ●

Kyrkstallar och gapskjul

VID TÖFTEDALS KYRKA nära Dals-Ed, Bro kyrka utanför Säffle, vid Töcksmarks kyrka inte så långt från Årjäng och i Ekshärad norr om Hagfors finns det bevarade kyrkstallar, där kyrkobesökarna förr kunde ställa in sina hästar medan de gick i kyrkan.

I Ekshärad finns också stiftets enda gapskjul, jo, det är registrerat så enligt lokalt språkbruk. De flesta av oss kanske skulle kalla det för carport. ●

Kyrkstallarna i Töcksmark.

Kyrkogårdsgränser...

...markeras väldigt ofta av stenmurar. I Karlstads stift finns ungefär 150 stenmurar som tillsammans är cirka fem mil långa kring kyrkor och kyrkogårdar. Bland de mäktigare är muren runt Fryksände kyrka i Torsby. ●

47 000

hektar jordbruks- och skogsmark ägs av Karlstads stift.

Läs mer på:

www.svenskakyrkan.se/karlstadsstift/kyrknytt

Lördag i ateljén

1/12 10.00-13.00

Församlingshemmet Arken, Hammarö

Inspirationsförmiddag med Helena Bengtsson och hennes väskor vackra som smycken.

Kostnad: 100:-/person inkl fika och grundmaterial

Anmälan: annika.eriksdotter@svenskakyrkan.se

Handarbetscafé

30/11 kl 10.00

Mariagården, Skattkärr

Kulturcafé

Knep & knåp i juletid

5/12 kl 13.00

Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan

Det blir lite klurigheter och mycket julmys. Program och fika.

Himla gött

12/12 17.00-19.00 Norrstrandskyrkan

Gemenskap med mat, skapande i julens tecken och samtal, avslutning i kyrkan.

Fredagsmys

7/12 18.00-22.00 Vikenkyrkan

Vi lagar mat och äter tillsammans. En trevlig kväll helt enkelt!

Anm: katarina.johansson@svenskakyrkan.se

tel 054-14 14 01, sms 076-766 14 01

Din ljusa skugga

Dansmässa

2/12 och 6/1 kl 19.00
Norrstrandskyrkan

En gudstjänst där vi dansar genom mörkret mot ljuset. Inga förkunskaper krävs.

STILLA STUNDER

MEDITATION

29/11, 6/12, 13/12, 20/12 19.00

Meditation i Domkyrkan

Varva ner inför julen. Introduktion för nya kl 18.30.

3/12, 10/12, 17/12 19.00 Heliga

danser – meditation i rörelse, Domkyrkan. Obs! 3/12 dansar vi i Domkyrkans församlingshus.

16/12 18.00 Frälsarkransandakt

– vi möts i sånger, texter och bön med utgångspunkt i Frälsarkransens pärlor, Livets pärlor, Västerstrandskyrkan.

MÄSSOR I DOMKYRKAN

Tis 8.15 Stiftsmässa, Domkyrkan.

Ons 12.00 Mässa, Domkyrkan.

Tors 18.00 Mässa, Domkyrkan.

MORGON- & LUNCHBÖN/ANDAKT

Tis 9.00 Morgonmässa med efterföljande frukost, Kronoparkskyrkan.

Ons 8.30 Morgonmässa, Norrstrandskyrkan.

Julfest

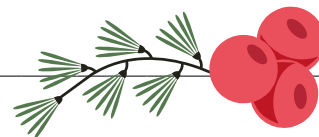
för ensamstående föräldrar och deras barn. Det blir massor av skoj – sång, dans och julklappsutdelning.

Anmälan senast 3/12 till diakon Johanna Gerdén, 054-51 24 25, johanna.gerden@svenskakyrkan.se

Lördag 15/12

kl 11.00-13.00

Församlingshemmet Arken
Hammarö

3, 4, 6, 10, 11, 18 & 20/12 10.00

Morgonbön och frukost, Vikenkyrkan.

5/12, 12/12 & 19/12 8.15

Morgonmässa, Västerstrandskyrkan.

6/12 & 20/12 11.45 Lunchandakt,

Västerstrandskyrkan.

SÅNG & SAMVARO

30/11 13.30 Fredagsträffen, Pedro,

agronom från Peru berättar om potatisens ursprung i Anderna, Rudskyrkan.

6/12 11.45 Sångstund i kyrkan med små & stora, Vikenkyrkan.

LUNCHMUSIK

Torsdagar 12.00 Lunchmusik, Domkyrkan.

4/12 12.00 Lunchmusik och soppa, Norrstrandskyrkan.

5/12 11.30 Musikstund och sopplunch, Mariagården Skattkärr.

UNGDOMSMÄSSA

1/12 18.00 Ungdomsmässa, Västerstrandskyrkan.

REGNBÅGSMÄSSOR

30/11 & 28/12 19.00 Regnbågs-mässa, Norrstrandskyrkan.

TAIZÉMÄSSA

5/12 18.30 Taizémässa, Alsters kyrka.

ÖVRIGT

3/12 19.00 Hemvärnets julkorum, Domkyrkan.

6/12 11.00-12.00 Skaparverkstad – möjlighet att bara vara, läsa, spela spel och skapa, Vikenkyrkan.

12/12 12.30 Mässa, Skoghalls kyrka.

Biståndsfrukost

Julkonsert med Klusterverket, Anni Naumansson och Anna Lindholm. Stor frukostbuffé.

Anmälan senast 6/12:

tel 054-14 15 28

Kostnad: 100 kr

Intäkterna går oavkortat till vårt Pakistanprojekt.

Lördag 8/12 kl 9.00

Kronoparkskyrkan

MAT, FIKA & GEMENSKAP

30/11, 7/12 10.30 Våffelcafé, kom och ät våra nygräddade våfflor, Kronoparkskyrkan.

4/12 och 11/12 9.00 Frukost och gemenskap, Skoghalls församlingshem.

4/12, 5/12, 11/12, 12/12, 18/12,

19/12 13.00-16.00 Café, Västerstrandskyrkan.

5/12 och 12/12 10.00 Trivselträff med fika, Skoghalls församlingshem.

5/12 12.00-13.00 Sopplunch, Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan.

5/12 12.00-13.30 Sopplunch, välkommen för att äta vår husmors goda soppa, Kronoparkskyrkan.

5/12 och 12/12 13.00-15.00 Café Herrhagen, Herrhagskyrkan.

4-6/12 och 12-13/12 13.00-15.00 Kyrköppet, kom in och fika, läs tidningen eller bara umgås, Rudskyrkan.

6/12 12.00 Grötlunch, Vikenkyrkan.

6/12 och 20/12 12.00-13.30

Sopplunch, Västerstrandskyrkan.

6/12 12.30 Våffelcafé, Norrstrandskyrkan.

7/12, 14/12 och 21/12 9.00 Frukostbuffé, Västerstrandskyrkan.

7/12 12.00-13.00 Sopplunch, Rudskyrkan.

11/12 13.30-15.00 Ett himla café, Luciafirande, Rudskyrkan.

MUSIK

9/12 18.00 Sånger i advent, Dagkören, Lars Pettersson solist, Västerstrandskyrkan.

19/12 Vi sjunger in julen tillsammans, Sjukhuskyrkan 11.00 & 14.00 Stora entrén CSK 13.00 Klarälvsentreen.

20/12 19.00 Vi sjunger in julen, Våse kyrka.

FÖRSTA ADVENT 2 DECEMBER

Gudstjänst/Andakt

- 10.00** Gudstjänst med små och stora, Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan.
- 10.00** Adventsgudstjänst, kyrkokören medverkar, Västerstrandskyrkan.
- 11.00** Gudstjänst, Alsters kyrkokör, Magnus Lindholm trombon, adventskaffe i församlingshemmet, Alsters kyrka.
- 11.00** Högmässa, Domkyrkokören och kören Vox Maria, Rebeckaorden serverar kyrkkaffe i Församlingshuset efter mässan, Domkyrkan.
- 11.00** Adventsgudstjänst, Grafva kyrkokör, Grava kyrka.
- 11.00** Adventsgudstjänst, Henrik Johansson trumpet och Viva Voce, Hammarö kyrka.
- 11.00** Gudstjänst med små och stora, Herrhagskyrkan.
- 11.00** Adventsgudstjänst med nattvard, Kronokören, musiker, servering av adventsfika, Kronoparkskyrkan.

- 11.00** Gudstjänst, Norrstrands kyrkokör, Johan Kunze trumpet, Norrstrandskyrkan.
- 11.00** Adventsgudstjänst, Urban Johansson trumpet och Nyeds kyrkokör, fika i kyrkan, Nyeds kyrka.
- 11.00** Adventsgudstjänst med stora och små, kyrkokören Resonans och Sånglusten, Vikenkyrkan.
- 11.00** Gudstjänst, kör, Väse kyrka.
- 15.00** Ekumenisk gudstjänst, Östra Fågelviks kyrka.
- 16.00** Gudstjänst, Norrstrands kyrkokör, Johan Kunze trumpet, Rudskyrkan.
- 18.00** Adventsgudstjänst, Charity Resian berättar om arbetet mot kvinnlig könsstympning, Ellinor Karlsson sång och Niklas Lindholm trumpet, Skoghalls kyrka.
- 18.00** Kom till ro-mässa, efter mässan serveras vårt traditionella julbord. Anm: anders.holz@svenskakyrkan.se eller tel 054-14 14 86, Herrhagskyrkan.

ANDRA ADVENT 9 DECEMBER

- 10.00** Gudstjänst med små och stora, julspele, barnkören Musicanterna och Kreativa klubben, Västerstrandskyrkan.
- 11.00** Högmässa, Örs och Bolstads kyrkokörer, Domkyrkan.
- 11.00** Högmässa, Grava kyrka.
- 11.00** Ekumenisk gudstjänst, Lövnäs-kyrkan.
- 11.00** Gudstjänst med Luciatåg, Kronoparkskyrkan.
- 11.00** Mässa, Hoppets gäng, kyrkkaffe, lotterier till förmån för Svenska kyrkans internationella arbete, Norrstrandskyrkan.
- 11.00** Högmässa, Väse kyrka.
- 16.00** Mässa, Rudskyrkan.
- 18.00** Adventskonsert, församlingens körer, Skoghalls kyrka.

- 11.00** Musikgudstjänst, Motettsällskaps seniorkör, Herrhagskyrkan.
- 11.00** Musikgudstjänst, Vi sjunger in julen! Kronokören med musiker, Kronoparkskyrkan.
- 11.00** Gudstjänst, kyrkkaffe med julsmörgås, Norrstrandskyrkan.
- 11.00** Mässa, Le Petit Coeur, kyrkkaffe, Vikenkyrkan.
- 12.30** Gudstjänst med teckenspråk, Vikenkyrkan.
- 16.00** Gudstjänst, Rudskyrkan.
- 18.00** Julkonsert, Grafva kyrkokör med instrumentaler, Sebastian Duran solist, Grava kyrka.
- 18.00** Skoghalls musikers julkonsert med andakt, Skoghalls kyrka.

FJÄRDE ADVENT 23 DECEMBER

- 10.00** Gudstjänst, Västerstrandskyrkan.
- 11.00** Högmässa, Domkyrkan.
- 11.00** Gudstjänst, Hammarö kyrka.
- 11.00** Gudstjänst, Norrstrandskyrkan.

TREDJE ADVENT 16 DECEMBER

- 10.00** Högmässa, Västerstrandskyrkan.
- 11.00** Högmässa, Domkyrkan.
- 11.00** Högmässa, Hammarö kyrka.

Kvinnor i Bibeln

6/12 11.00-12.30
Norrstrandskyrkan

Prästerna Eva-Lott Isaksson och Anna Bohlin Christensson berättar om intressanta kvinnor i Bibeln, enkel lunch serveras.

Trons ABC

9/12 12.00-15.00

Församlingshuset, Västra Kyrkogatan 5

Lär dig mer om kristen tro. 11.00 högmässa i Domkyrkan, 12.00 lunch i församlingshuset, 12.45-15.00 Hjärtats sång – om musik som språk för tron.

Frågor: Åse Lindberg, 054-17 24 11, ase.lindberg@svenskakyrkan.se

Jumalanpalveluksia
suomeksi

6.12. klo 13.30 Itsenäisyysmessu, Kauneimmat joululaulut Karlstadin tuomiokirkossa.

25.12. klo 11.30 Joulumessu, Hammarön kirkossa.

GUDSTJÄNSTER PÅ FINSKA

6/12 kl 13.30 Mässa på självständighetsdagen på finska, De vackraste julsångerna, Karlstads domkyrka.

25/12 kl 11.30 Julmässa på finska, Hammarö kyrka.

JUL ÄNGLARNA

Julänglar samlar in pengar och presentkort som går till julmat, leksaker och upplevelser till barnfamiljer som inte har råd att fira jul.

VILL DU GE ETT BIDRAG?

SWISH: 123 421 98 53

BG: 5654-9819 Märk med "Julänglar"

Mer info se facebook.com/julangarna

Lucia

SÖNDAG 9/12

- 11.00** Öppet Luciatåg där alla barn som vill får vara med! Efter Luciatåget får de barn som vill gå och pyssla medan gudstjänsten fortsätter. Servering av tomtegröt och smörgås, Kronoparkskyrkan.
- 15.00** Luciahögtid, Herrhagskyrkan.
- 18.00** Luciafrande med barnkören Korallerna, Alsters kyrka.

ONSDAG 12/12

- 18.00 & 20.00** Värmlands Lucia med tärnor, Domkyrkan. Platsbiljetter hämtas på expeditionen på Västra Kyrkogatan 5, mittemot Domkyrkan senast 11/12.
- 18.00** Kröning av Kronoparkens Lucia, Kronoparkskyrkan.

TORSDAG 13/12

- 10.00** Morgonbön med Luciafrande, Sånglusten, Öppna förskolan, Vikenkyrkan.
- 17.00** Luciahögtid, Tonfiskarna, Änglakören och Lejonkören, Grava kyrka.
- 18.00** Luciagudstjänst, kröning av Molkoms lucia, Nyeds kyrka.
- 18.00** Luciakonsert, Lärkorna, Sångfåglarna, Musicanterna och ungdomskören. Glöggmingel utanför kyrkporten 16.30, insläpp för publik 17.30, Västerstrandskyrkan.
- 18.00** Luciahögtid, Luciatåg med elever från Kroppkärrskolan. Det bjuds på glögg och pepparkakor, Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan.
- 19.00** Luciahögtid, Väse kyrka.

SÖNDAG 16/12

- 17.00** Luciahögtid, Östra Fågelviks kyrka.

Julhelgen

JULAFTON 24 DECEMBER

Samling/julbön vid krubban

10.00 Julbön vid krubban i Betlehem, Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan.

10.00 Samling vid krubban, Rudskyrkan.

10.00 Samling kring krubban, Väse kyrka.

10.00 Jul vid krubban med stora och små, Västerstrandskyrkan.

11.00 Julkrubba, barnkör, alla barn som vill vara med och sjunga är välkomna till kyrkan 10.30 för att öva, Alsters kyrka.

11.00 Julbön, meditationsrummet, Centralsjukhuset i Karlstad.

11.00 Samling vid krubban, Domkyrkan.

11.00 Samling kring krubban, Tonfiskarna och Änglakören, Julia och Johanna Cruickshank sång, Grava kyrka.

11.00 Samling vid julkrubban, Hammarö kyrka.

11.00 Vi bygger julkrubban tillsammans, barnkören sjunger, Kronoparkskyrkan.

11.00 Samling vid krubban, barnkör, Norrstrandskyrkan.

11.00 Julkrubba, alla barn som vill är välkomna att sjunga i Julbarnkören, samling 10.30 för övning av sångerna, Nyeds kyrka.

Julbön

17.00 Julbön, Domkyrkan.

17.00 Julbön, solist Peter Boman, Hammarö kyrka.

17.00 Julbön, Norrstrandskyrkan.

17.00 Julbön, Östra Fågelviks kyrka.

Julnatt

23.00 Samling vid herdarnas äng utanför kyrkan, servering av glögg och pepparkakor, **23.30** Julnattsmässa, Kronoparkskyrkan.

23.30 Julnattsmässa, Domkyrkan.

23.30 Midnattsgudstjänst, Grafva kyrkokör, Grava kyrka.

23.30 Midnattsmässa, Niklas Lindholm trumpet och Margareta Jonasson flöjt, Skoghalls kyrka.

JULDAGEN 25 DECEMBER

Julotta

7.00 Julotta, Alsters kyrkokör, Peter Boman sång, Magnus Lindholm trombon, Alsters kyrka.

7.00 Julotta, Alexander Niclasson solist, Domkyrkan.

7.00 Julotta, solist, Grava kyrka.

7.00 Julotta, Rustan Christensson trumpet, Ida Eckerwall sång och Viva Voce, Hammarö kyrka.

7.00 Julotta, kör, Väse kyrka.

7.00 Julotta, kyrkokören, julgröt efter julottan, Västerstrandskyrkan.

7.00 Julotta, solosång Maria Rydberg och Annika Bohlin, Älvsbacka kyrka.

7.00 Julotta, Östra Fågelviks kyrka.

9.00 Julotta, Madeleine Hyllengren Larsson trumpet, Peter Boman sång, Nyeds kyrkokör, efteråt serveras skinksmörgås i kyrkan, Nyeds kyrka.

11.00 Högmässa, Norrstrands kyrkokör, Norrstrandskyrkan.

11.30 Messu suomeksi – finskspråkig mässa, Hammarö kyrka.

16.00 Mässa, Lisa Magnusson sång, Rudskyrkan.

ANNANDAG JUL 26 DECEMBER

10.00 Gudstjänst, Västerstrandskyrkan.

11.00 Högmässa, Domkyrkan.

11.00 Gudstjänst, Mats Nilsson flöjt, Norrstrandskyrkan.

11.00 Julens sånger och psalmer, Tisdagsdamerna, Mariagården, Skattkärr.

11.00 Annandagsgudstjänst, Skoghalls kyrka, efterföljande grötfest, sång och gemenskap i församlingshemmet.

15.00 Julens sånger och psalmer, Anna Rydberg, solosång, Vikenkyrkan.

16.00 Musikgudstjänst "Julens sånger", Johanna Agnarsson med vänner, Grava kyrka.

18.00 Orgelkonsert, Domkyrkan.

SÖNDAG 30 DECEMBER

10.00 Gudstjänst, Västerstrandskyrkan.

11.00 Högmässa, Domkyrkan.

11.00 Högmässa, Grava kyrka.

11.00 Högmässa, Hammarö kyrka.

11.00 Gudstjänst, Norrstrandskyrkan.

16.00 Gudstjänst, Rudskyrkan.

SAMTALSAKUTEN

Under jul och nyårshelgerna något begränsad bemanning.

SamtalsAkuten stängd 27/12 och 28/12. Krismottagning för män stängd 22/12 samt 27/12-6/1.

Telefonsvararen och mail lyssnas av och läsas kontinuerligt.

SamtalsAkuten tel: **054-18 00 50**
e-post: samtalsakuten@karlstad.se

Krismottagning för män tel:

054-18 01 54

e-post:

krismottagningforman@karlstad.se

Gemensamt julfirande i Norrstrandskyrkan!

Öppet hela julhelgen! Gratis. Alla är välkomna.

Julafton 24/12 kl 10-18

10.00 Välkommen in

11.00 Samling vid krubban, barnkör

13.30 Jullunch

Juldagen 25/12 kl 10-16

11.00 Högmässa, Norrstrands kyrkokör och jullunch

13.30 Julstämning i toner, Lisa Magnusson sång och Kajsa Liljegren piano

Annandag jul 26/12

kl 10-15

11.00 Gudstjänst, Mats Nilsson flöjt och jullunch

13.30 Julig pianomusik för fyra händer till kaffet med Åsa Gräsberg och Helena Strömberg

Upplev Betlehem

Upplev den magiska julnattens sånger tillsammans med Josef och Maria vid krubban i Betlehem. Fika i De visa kvinnornas krog. En upplevelse för stora och små!

16/12 kl 16.00 & 17.00, 17 och 18/12 kl 18.00 och 19.00

Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan

RIA/Hela människan

Öppettider julen 2018

Pihlgrensgratan 1

22-26/12 STÄNGT

27-28/12 öppet som vanligt

29/12-1/1 STÄNGT

Från 2/1 öppet som vanligt

Luciafirande på Ria

Tors 13/12 13.00 Luciatåg, vi bjuder på kaffe och lussekatt

Julfest

Tors 20/12 12.30-15.00

Julmat, överraskning och musik med Börje Rudner

Karlstads kyrkliga stadsmission

Herrgårdsgatan 7

Öppettider julen 2018:

6/12 11.00 Julbord

12/12 11.00 Luciafest med luciatåg

STÄNGT

22-26/12, 29/12-1/1,

5/1 och 6/1

ÖPPET: 8.00-13.00

27 och 28/12

2, 3 och 4/1

konsserter

KULTURSKOLANS ADVENTSKONSERT

1/12 18.00 Domkyrkan.

J.S.BACH – KANTAT NR 36 "SCHWINGT FREUDIG EUCH EMPOR"

2/12 18.00 Domkyrkokören, kören Vox Maria, orkester, Domkyrkan.

ADVENTSKONSERT

3/12 18.00 Geijersskolans kammarkör, Västerstrandskyrkan.

KONSERT MED MUSIKER UR WERMLAND OPERA

4/12 15.00 Kaffe i församlingshuset från 14.00, Domkyrkan.

Arr: Pensionärsuniversitetet

KONSERT – JAKUB JAN RYBA "MISSA PASTORALIS BOHEMICA"

9/12 18.00 Domkyrkokören, Vox Maria, solister, orkester, Domkyrkan.

JULKONSERT MED ANDAKT

9/12 18.00 Församlingens körer, Skoghalls kyrka.

KAMMARKÖRENS JULKONSERT

15/12 Hammarö kyrka. För tider och biljetinfo se hemsidan.

JULKONSERT

16/12 16.00 Per-Thomas Eriksson och Pasi Pasanen, fiol och accordeon, Älvsbacka kyrka.

J.S.BACH – JULORATORIET DEL 1-3

16/12 18.00 Karlstads Motettsällskap, orkester, solister, Domkyrkan.

JULKONSERT

16/12 18.00 Grafva kyrkokör med instrumentaler, Sebastian Duran gästsolist, Grava kyrka.

JULKONSERT

17/12 19.00 Alster och Nyeds kyrkokör, Solsångarna, musiker och solister, Alsters kyrka.

KULTURSKOLANS JULKONSERT

18/12 18.30 Väse kyrka.

JULKONSERT

18/12 19.00 Alster och Nyeds kyrkokör, Solsångarna, musiker och solister, Nyeds kyrka.

KONSERT MED HELENE SJÖHOLM OCH ANNA STADLING

19/12 19.00 Domkyrkan. Kostnad se arrangör: signe.io

JULKONSERT

19/12 19.00 Norrstrands kyrkokör och kören Da Capo, Norrstrandskyrkan.

JULKONSERT

20/12 19.00 Vi sjunger in julen med församlingens körer, Väse kyrka.

JULOPERA

21/12 19.00 Sabina Bisholt sopran, Rebecca Fjällsby mezzo, Ludvig Wallmark-Ryberg baryton, Helena Strömberg piano, Norrstrandskyrkan.

...

KONSERT MED WERMLANDSENSEBLÉN

3/1 19.00 Grava kyrka.

KONSERT MED WERMLANDSENSEBLÉN

4/1 18.00 Domkyrkan.

JULKONSERT

6 /1 17.00 Vox Nova, Stefan Johansson gästsolist, Grava kyrka.

J.S.BACH – JULORATORIET DEL 4-6

6/1 18.00 Karlstads Motettsällskap, orkester, solister, Domkyrkan.

NYÅRSAFTON 31 DECEMBER

16.00 Nyårsbön, Kronoparkskyrkan.

16.00 Nyårsbön, Erika Olsson Hallberg sång och musik, Älvsbacka kyrka.

17.00 Ekumenisk nyårsbön, Domkyrkan.

17.00 Nyårsbön, solist, Grava kyrka.

17.00 Nyårsbön, Hammarö kyrka.

17.00 Ekumenisk nyårsbön, Väse kyrka.

NYÅRSDAGEN 1 JANUARI

11.00 Högmässa, Domkyrkan.

11.00 Gudstjänst, Vanja Reese violon, Norrstrandskyrkan.

18.00 Ekumenisk gudstjänst, Skoghalls kyrka.

TRETTONDAG JUL 6 JANUARI

11.00 Gudstjänst, vi sjunger julens psalmer, Alsters kyrka.

11.00 Högmässa, Domkyrkan.

11.00 Högmässa, Hammarö kyrka.

11.00 Nattvardsgudstjänst, servering av kyrkfika, Kronoparkskyrkan.

11.00 Högmässa, Norrstrandskyrkan.

11.00 Gudstjänst, Östra Fågelviks kyrka.

16.00 Mässa, Rudskyrkan.

18.00 "Närproducerat vinterprogram", Anna Larsson sång och gitarr, Boel Mogensen kontrabas, Karl Wallmyr, trumpet och piano, Skoghalls kyrka.

18.00 Nicaraguanska bondemässan, kören Hembrygden, Västerstrandskyrkan.

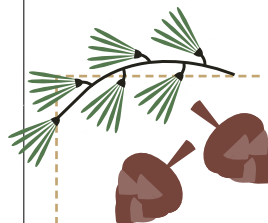
Frälsarkransen

Vi samlas kring livets pärlor!

Onsdag 9/1 kl 18.00-19.30 Vikenkyrkan

Vi samtalar om livet och tron i en avslappnande miljö. Vi funderar kring hållbarhet som ett övergripande tema. Andakt och kvällste.

Anmälan: katarina.johansson@svenskakyrkan.se
tel. 054-14 14 01, sms 076-766 14 01

Julgransplundring

6/1 15.00 Vikenkyrkan
Julgransplundring med julandakt och fika.

13/1 10.00 Västerstrandskyrkan
Gudstjänst för små och stora med efterföljande julgransplundring. Dans kring granen, pyssel och fiskdamm. Barn som döpts i Västerstrandskyrkan senaste halvåret får hämta sin dopängel.

17/1 17.00 Kronoparkskyrkan
Dans kring granen, servering av tomtegröt och besök av en hemlig gäst!

fånga in julen på riktigt

Julens vackraste sånger med Helene Sjöholm och Anna Stadling

Kostnad se arr: signe.io

19/12 19.00 Domkyrkan

Klicka dig till kloka klappstips!

Vår alternativa adventskalender ger tips på gåvor till dig själv och andra. I luckorna hittar du filmer, ljudfiler och överraskningar som är eller blir till fina klappar. Se svenskakyrkan.se/karlstadsstift/adventskalender

16
Titta på stjärnorna

15
Lyssna på en berättelse

24
Njut av julens mirakel och minns, ett barn kan förändra världen

18
Försök att uppskatta saker du tar för givet

7
Tillverka något med händerna

20
Fördjupa dig i vad advent egentligen handlar om

11
Be en bön för någon

23
Möt dig själv i spegeln och säg något snällt

3
Lyssna på vacker musik

6
Färglägg en bild

13
Skicka ett julkort till någon som är ensam

19
Läs om kyrkoherdarna i Berlin som kämpade för förtryckta

8
Ta en sinnespromenad

14
Besök en kyrka och upplev stillheten

9
Tänd ett ljus för någon

22
Sortera ut något du kan ge vidare

4
Skriv en uppmuntrande kommentar på nätet

12
Tänk på ett härligt minne

2
Prata med Gud

21
Ring någon som blir glad att höra av dig

5
Plocka upp skräp på marken

1
Skriv ner tre saker du är tacksam över

17
Dansa till en riktigt bra låt

10
Skratta gott åt något läst eller sett